

PLA DOCENT

1. Dades descriptives de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Dret Penal (Exempció i determinació de la responsabilitat penal)

Codi: (21074)

Titulació/estudi: Grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció

Curs: 2n

Trimestre: 2n

Nombre de crèdits ECTS: 4 crèdits

Hores dedicació estudiant: 20T+6Shores

Llengua o llengües de la docència: català

Professorat: Raquel Montaner Fernández (raquel.montaner@upf.edu) / Ana Laura Gómez (analaura.gomez@upf.edu)

2. Presentació de l'assignatura

Al marc del Grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció, amb l'assignatura de Dret Penal (Exempció i determinació de la responsabilitat penal) es continua amb l'estudi de la Teoria Jurídica del delictes i, específicament, es proporciona als estudiants els coneixements bàsics sobre les causes d'exempció de responsabilitat penal – justificació i exclusió de la culpabilitat..

Aquesta assignatura s'estructura en classes magistrals i en classes de seminaris. Per una part, l'objectiu de les classes magistrals és la transmissió de coneixement i la fixació dels conceptes o idees bàsiques de la matèria. Per altra part, les classes de seminaris promouen la capacitat per resoldre problemes i per desenvolupar habilitats com la redacció i l'exposició oral.

A través de l'Aula Global de l'assignatura, de manera prèvia a les classes l'estudiant tindrà a la seva disposició els materials didàctics indicats per la professora tant per les classes de plenaris com per les classes de seminari.

La responsable del grup i l'encarregada de les classes de plenaris és la Dra. Raquel Montaner. Les classes de seminari seran a càrrec de la professora Ana Laura Gómez.

3. Competències a assolir

<i>Competències generals</i>	Competències específiques
<i>Instrumentals</i> 1. G.1.- Capacitat per expressar-se i comunicar-se correctament en català i castellà. 2. G.3.- Ús d'eines informàtiques bàsiques per a la realització de treballs de recerca d'informació, elaboració d' informes i presentació de resultats 3. G.4.-Capacitat per utilitzar els recursos bibliogràfics i les TIC que ofereixi la universitat. <i>Interpersonals</i> 4. G.7.- Capacitat de treball en equip: iniciativa i habilitats cooperatives. <i>Sistèmiques</i> 5. G.6.- Capacitat per aplicar els coneixements teòrics a situacions i problemes reals.	1. E.16.-Reconeixement de la importància del Dret com un sistema regulador de les relacions socials. 2. E.17.- Capacitat per utilitzar els principis i valors constitucionals como una eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic. 3. E.19.- Aplicar els principis bàsics per l'argumentació jurídica. 4. E.33- Capacitat per reconèixer els delictes tipificats al codi penal i elaborar arguments de dret penal i política criminal.

4. Continguts

- Bloc de contingut 1. OMISSIONS

Tema 1. Els tipus omissius

- Bloc de contingut 2. CAUSES DE JUSTIFICACIÓ

Tema 2. Les causes de justificació. Teoria general.

Tema 3. La legítima defensa.

Tema 4. L'estat de necessitat.

Tema 5. Compliment d'un deure i exercici legítim d'un càrrec .

- Bloc de contingut 3. EXCLUSIÓ DE LA RESPONSABILITAT PENAL

Tema 6. Culpabilitat. Causes d'exclusió (I)

Tema 7. Culpabilitat. Causes d'exclusió (II)

- Bloc de contingut 4. PUNIBILITAT

Tema 8. La punibilitat. Circumstàncies modificatives.

Tema 9. Concursos.

5. Avaluació

5.1. Sistema d'avaluació.

Sistema d'avaluació general					
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Recuperació	% recuperació (sobre nota final)	Competències avaluades
Prova escrita sobre la teoria impartida a l'assignatura (quatre preguntes teòriques)	De 0 a 10 (qualificació numèrica) Per a aprovar aquesta part és necessari obtenir, com a mínim, un 5.	60%	Realització d'una nova prova escrita. Maig 2013 (4 o 11)	60%	E16,E17,E19, E33, G1.
Lliurament de dos treballs curts associats a les classes de seminaris i intervencions orals als seminaris.	De 0 a 10 punts Per a aprovar aquesta part és necessari lliurar les activitats en termini i obtenir, com a mínim, un 5.	40%	Realització d'un cas pràctic el mateix dia de la prova escrita Maig 2013 (4 o 11)	40%	G1, G6, G7, E33, E16, E17, E19.

Plagiar en un treball fet a casa o copiar en un examen comporta una qualificació de zero i/o l'obertura d'un expedient disciplinari. Està prohibida la utilització de telèfons mòbils en el transcurs de la classe.

La **nota final** de l'assignatura s'obté a partir de dos paràmetres: la nota de curs (40%) i la nota de la prova o examen final (60%).

La **nota de curs** s'obté a partir de la qualificació obtinguda a les sessions de seminari dels subgrups i del cas escrit que **es lliurarà per escrit el dia 27 de febrer a les 13hs** (després de la sessió de plenaris) a la professora Raquel Montaner. Aquesta nota es pot incrementar fins a 1,5 punts addicionals amb les eventuais qualificacions obtingudes per les intervencions orals a les sessions de seminari.

La **prova o examen final** consistirà en quatre preguntes teòriques sobre els temes del programa de l'assignatura.

5.2. Condicions per concórrer a la recuperació.

Només podran concórrer al procés de recuperació els estudiants que, **havent participat a almenys el 50% de les activitats d'avaluació continuada i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura**, hagin obtingut la qualificació final de suspens en l'avaluació trimestral. Els estudiants només podran recuperar aquella o aquelles activitats a les quals hagin obtingut una qualificació inferior a 5.

5.3. Condicions de recuperació pels estudiants UPF inclosos en programes de mobilitat.

Els estudiants que participen en programes de mobilitat i que, **complint amb les condicions establertes en l'apartat 5.2, no hagin superat l'assignatura**, podran concórrer a una **recuperació que tindrà lloc durant els dies 15-26 de juliol de 2013**. Aquest procés de recuperació consistirà en la realització d'una prova escrita sobre la matèria impartida a l'assignatura.

Sistema d'avaluació per als estudiants que participen en programes de mobilitat				
Activitat d'avaluació	Criteris d'avaluació	% nota final	Data de realització	Competències avaluades
Prova escrita sobre la matèria impartida a l'assignatura	De 0 a 10 (qualificació numèrica)	100%	15-26 de juliol de 2013	G1, G6, G7, E33, E16, E17, E19.

(preguntes teòriques cas pràctic)				
---	--	--	--	--

6. Bibliografia i recursos didàctics

6.1. Bibliografia bàsica

Mir Puig, S., *Derecho penal. Parte General*, 9^a ed. Barcelona 2011.

Muñoz Conde, F./ García Arán, M., *Derecho penal. Parte General*, 8^a ed. Valencia 2010.

Textos legislatius: Codi penal actualitzat

6.2. Bibliografia complementària

Aróstegui Moreno, J., “El tratamiento en el orden penal de la figura del delincuente psicópata”, en *Quadernos de criminología: revista de criminología y ciencias forenses*, ISSN 1888-0665, N°. 6, 2009 , pp. 25-35.

Felip i Saborit, D., *Error iuris : el conocimiento de la antijuricidad y el artículo 14 del Código Penal*, Barcelona 2000.

Palermo, O., *La legítima defensa: una revisión normativista*, Barcelona 2004.

Silva Sánchez, J.M., *El delito de omisión: concepto y sistema*, Barcelona 1986.

6.3. Recursos didàctics

A l'Aula Global de l'assignatura es penjaran les diapositives de cadascun dels temes que formen part del programa de l'assignatura. Aquestes diapositives seran imprescindibles per fer el seguiment de les classes magistrals.

De la mateixa manera, a l'Aula Global de l'assignatura es penjaran les fitxes de treball de cadascun dels seminaris. Això es farà com a mínim amb una setmana d'antelació respecte a cadascun dels seminaris. Amb aquestes fitxes, l'estudiant tindrà les pautes, la informació i els casos que s'haurà de preparar de forma prèvia al seminari.

7. Metodologia

L'assignatura és presencial i requereix l'assistència dels/les alumnes tant a les classes de plenaris com a les classes de seminaris.

A les **sessions plenàries** s'explicaran els temes del programa. Les diapositives corresponents a cada tema i altres materials complementaris es penjaran a l'Aula Global de l'assignatura.

A les **sessions de seminari** es desenvoluparan i aprofundiran alguns dels temes estudiats a les classes magistrals a través de la tècnica de resolució de casos pràctics. En aquests efectes, es treballarà sobre la base de la fitxa de seminari corresponent, disponible a l'Aula Global de l'assignatura. Al llarg de l'assignatura es faran 3 sessions de seminari. La temàtica que es tractarà en cadascun dels seminaris és la següent:

- Seminari 1: Les omissions
- Seminari 2: Les causes de justificació
- Seminari 3: Les causes d'exclusió de la culpabilitat

A més de les intervencions orals a les classes de seminari, es estudiants hauran de resoldre un cas pràctic que es lliurarà per escrit el dia 27 de febrer a les 13hs a la professora Raquel Montaner. L'enunciat d'aquest cas pràctic estarà a disposició de l'estudiant a l'Aula Global de l'assignatura. No s'acceptaran els treballs lliurats fora de termini.

8. Programació d'activitats

Setmana 1	Dill. 7/01	Dimarts 8/01	Dimecres 9/01	Dijous 10/01
11.00-12.00			Plenari: Tema 1 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 1 R. Montaner	

Setmana 2	Dilluns 14/1	Dimarts 15/1	Dimecres 16/01	Dijous 17/01
11.00-12.00			Plenari: Tema 2 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 2 R. Montaner	

Setmana 3	Dilluns 21/01	Dimarts 22/01	Dimecres 23/01	Dijous 24/01
9.00-10.00			Sem.1 SG 102 A.L. Gómez	Sem.1 SG 103 A.L. Gómez
10.00-11.00			Sem.1 SG 102 A.L. Gómez	Sem.1 SG 103 A.L. Gómez
11.00-12.00			Plenari: Tema 3 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 3 R. Montaner	
13.00-14.00			Sem.1 SG 101 A.L. Gómez	
14.00-15.00			Sem.1 SG 101 A.L. Gómez	

Setmana 4	Dilluns 28/01	Dimarts 29/01	Dimecres 30/01	Dij.31/01
11.00-12.00			Plenari: Tema 4 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 4 R. Montaner	

Setmana 5	Dilluns 4/02	Dimarts 5/02	Dimecres 6/02	Dijous 7/02
9.00-10.00			Sem.2 SG 102 A.L. Gómez	Sem.2 SG 103 A.L. Gómez
10.00-11.00			Sem.2 SG 102 A.L. Gómez	Sem.2 SG 103 A.L. Gómez
11.00-12.00			Plenari: Tema 5 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 5 R. Montaner	
13.00-14.00			Sem.2 SG 101 A.L. Gómez	
14.00-15.00			Sem.2 SG 101 A.L. Gómez	

Setmana 6	Dilluns 11/02	Dimarts 12/02	Dimecres 13/02	Dijous 14/02
------------------	----------------------	----------------------	-----------------------	---------------------

11.00-12.00			Plenari: Tema 6 R. Montaner	
12.00-13.00	Plenari: Tema 7 R. Montaner		Plenari: Tema 6 R. Montaner	

Setmana 7	Dilluns 18/02	Dimarts 19/02	Dimecres 20/02	Dijous 21/02
9.00-10.00			Sem.3 SG 102 A.L. Gómez	Sem.3 SG 103 A.L. Gómez
10.00-11.00			Sem.3 SG 102 A.L. Gómez	Sem.3 SG 103 A.L. Gómez
11.00-12.00			Plenari: Tema 7 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 7 R. Montaner	
13.00-14.00			Sem.3 SG 101 A.L. Gómez	
14.00-15.00			Sem.3 SG 101 A.L. Gómez	

Setmana 8	Dilluns 25/02	Dimarts 26/02	Dimecres 27/02	Dijous 28/02
11.00-12.00			Plenari: Tema 8 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 8 R. Montaner	

Setmana 9	Dilluns 4/03	Dimarts 5/03	Dimecres 6/03	Dijous 7/03
11.00-12.00			Plenari: Tema 9 R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Tema 9 R. Montaner	

Setmana 10	Dilluns 11/03	Dimarts 12/03	Dimc. 13/03	Dijous 14/03
11.00-12.00			Plenari: Resolució cas pràctic R. Montaner	
12.00-13.00			Plenari: Repàs general	

			<i>R. Montaner</i>	
--	--	--	---------------------------	--